

Magdalena Cholojczyk

Rozprawa doktorska

Twórczość literacka Mieczysława Romanowskiego – próba monografii

Poświęcona twórczości Mieczysława Romanowskiego rozprawa miała do spełnienia istotne zadanie – ukazać go jako autora ważnego, o doniosłym i interesującym artystycznie dorobku literackim. Tym miała samym dołączyć go do niewielkiego grona krajowych twórców, którzy nie popadli w zapomnienie.

Ten dziewiętnastowieczny twórca wciąż nie doczekał się rozbudowanej analizy oraz interpretacji swoich dzieł. W związku z czym tak istotne stało się stworzenie poświęconej mu pracy o charakterze monograficznym. Dążenie do całościowego ujęcia jego dorobku poprowadziło do podziału rozprawy na cztery rozdziały problemowe. Niemożliwe jest bowiem chronologiczne zaprezentowanie poetyckiej drogi rozwojowej Romanowskiego, gdyż nie występują u niego rozciągnięte w czasie wyraźne przemiany światopoglądowe i artystyczne.

Rozprawę otwiera rozdział poświęcony życiu Romanowskiego. Jednakże jest to próba „innego” spojrzenia na jego biografię, która ma pozwolić na wyjście poza ciążącą nad badaniami nad jego twórczością legendę „poety-powstańca”. Pomocne okazały się w tym studia performatywne oraz studia nad pamięcią kulturową. Przy ich pomocy starałam się przyjrzeć sylwetce poety jako społecznie warunkowanej, poddawanej już przez niego samego zabiegom autokreacyjnym.

Rozdział drugi poświęcony został poezji tyrtejskiej Romanowskiego wobec twórczości „przedburzowców”, literackiej grupy, której autor *Dziewczęcia z Sącza* był przedstawicielem. Rozważania na ten temat poprowadziły do dostrzeżenia, że dzieła poetów krajowych nakierowane były na utrwalenie aprobowanego wzorca heroicznego postępowania. Istotną rolę w badaniach tyrtejskiej twórczości Romanowskiego odegrała analiza motywów mesjanistycznych występujących w jego poezji. Zjawisko to określone zostało przez mnie jako tyrteizm mesjanistyczny. Ponadto, w rozdziale tym znalazły się rozważania na temat *Dziewczęcia z Sącza*, dzieła uważanego za jego najwybitniejsze osiągnięcie.

W trzecim rozdziale znalazły się analizy relacji intertekstualnych, jakie zachodzą między twórczością autora *Dziewczęcia z Sącza* a utworami poetów romantycznych, którzy

posiadali w epoce pozycję literackich autorytetów. Dzięki zbadaniu tych związków możliwe stało się wyjście poza opinię o epigońskiej naturze jego twórczości.

Rozprawę zamyka zaś rozdział poświęcony dramatom Romanowskiego w perspektywie kryzysu tego gatunku w II połowie XIX wieku. Takie poprowadzenie badań miało na celu nie tylko zakreślenie charakteru tragedii przedpowstaniowej, ale także ukazanie autora *Dziewczęcia z Sącza* jako zdolnego dramaturga, który wybijał się talentem ponad innych twórców dramatów historycznych z tego okresu.

Magdalena Chotajczyk